

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

De Commvnie Onder Eene Ghedaente Alleen Wort Bevesticht Vyt De H. Schriftvre, Ende eyghen gront-reghelen der Calvinisten

Hazart, Cornelius

Antwerpen, 1670

Eerste Capittel. Eerste bewijs uyt Christi instellinghe van t'Alderh.
Sacrament, dat het gheen ghebodt is den Kelck aen de Leeken te gheven.

urn:nbn:de:hbz:466:1-34114

EERSTE DEEL

Bewijsen uyt de Schrifture.

EERSTE CAPITTEL.

Eerste bewijs uyt *Christi* instellinghe van t'Alderh. Sacrament, dat hee gheen ghebodt is den Kelck aen de Leeken te gheven.

Let ons eerst hoozen hoe de Sectarissen uyt de instellinghe *Christi* willen bewijsen / dat het een ghebodt is den Kelck aen de Leeken te gheven.

Christus, segghen sy / heeft in 't leste abontmaal niet sijn lichaem alleen / maer oock sijn bloedt ghegheben aen sijn *Apostelen*. Maer de *Apostelen* verbeelden hier de heele ghemeente van de gheloobigghen / ergo ghelijck *Christus* de twee ghebodten heeft ghegheben aen sijn *Apostelen* / soo moeten die mede ghegheben worden aen alle gheloobigghen.

2. Ghelijck *Christus*, wanneer hy sijn lichaem gaf aen de *Apostelen* / hun belaste daer van te eten / segghende : Neemt, ende eet, alsoo / wanneer hy den Kelck gaf / belaste hun desghelijcx uyt den selven te drincken / segghende : Drinkt alle daer uyt, ende sy hebben, seght de *Schriftuer* / uyt ghedroncken : en niet niet alleen op de *Apostelen* / maer op alle gheloobigghen / de welcke dooz de *Apostelen* gherepseleert werden / ergo 't is een ghebodt *Christi* dat alle gheloobigghen sijnen Kelck souden drincken. Die sijn de sterckste argumenten die ons de Sectarissen konen hoozstellen,

onder eene ghedaente alleen.

Om klaer boozt te gaen / moeten dese argumen-
ten ontlied / ende in verscheyden deelen ghesplitst
worden.

Het eerste is / dat Christus aen sijne Apostelen / beghe-
ert heeft ghegheben lichaem en bloedt.

Het tweede, dat hy niet alleen van sijn lichaem
ghelept heeft : Neemt, ende eet, maer oock van den
kelck / drinkt, daer uyt.

Het derde dat hy dit ghelept heeft aen alle de Apo-
stelen / seggende : Drinkt alle daer uyt / ende sy
hebben'er allegaer uytgedroncken.

Het vierde, dat de Apostelen hier representeerden
ofte verbeelden de heele ghemeente van de gheloo-
vighen.

Maer ons elck deelken in het besonder mit opne-
men / en toonen dat uyt gheen van alle / kan ghe-
meedt worden een ghebodt Christi, dat men aen
de Teeken den Kelck moet gheben.

1. Wy moeten bekennen dat Christus in de eerste
instellinghe van 't Alderh. Sacrament / aen sijn
Apostelen hejde de ghedaenten ghegheben heeft.
Mer uyt nochtans en volghet niet dat Christus ghe-
boden heeft dat men se hejde aen de Teeken moet
gheben.

Mijne eerste reden is dese : 't is seker dat d'Apo-
stelen / wanneer sy het lichaem Christi ontfinghen /
opghentlijk noch geen Priesters en waeren / want
sy en hadden noch de macht niet ontfanghen van
consecreren / noch van het Sacrament aen andere
te bedienen : Dese macht hebben sy eerst ghekrege
als Christus hun sejde : Doet dat tot mijnder ghedach-
tenisse. Wat wilt Christus van hun ghedaen hebben
Mer anders als 't ghene hy selve hadde ghedaen : te
eeten / ghelijck hy het broodt gheconsecrert had-
de / ende aen hun sijn lichaem uptghedept / ende sy
hy selve ghenudt / sy oock alsoo sonden doen / dat
is / het broodt consecreren / het lichaem Christi aen
andere bedienen / ende sy selve nutten : Dit en ho-
ren de Sectarissen selve niet loochenen / sae Petrus
Cabeljan in sijn Memori. boeck. Tom. 2. pag. 143. bekent

het met klaere woorzen. Wel aen dan / dese woorden : doet dat tot mijnder ghedachtenisse , heeft Christus eerst ghesproken naer dat de Apostelen het lichaem hadden ontfanghen / ghelijck dit updruckelijck by den H. Lucas te sien is *Cap. 22. v. 19.* ergo d' Apostelen als-se het lichaem Christi ontfinghen / waeren noch Leeken , want sy kregghen eerst de macht van confereren ende het H. Sacrament te bedienen / dat is / wierden eerst tot Priesters ofte Bedienaers (soo Cabeljau spreckt) ghestelt / naer dat-se het lichaem ontfanghen hadden. Hier upt dan / en volghet anders niet als dat-men het lichaem Christi aen de Leeken moet geben / gelijck oock de Apostelen noch Leeken waeren / wannert sy het lichaem ontfinghen.

Als-se nu dooz dese woorzen / Doet dat &c. tot Priesters ofte Bedienaers waren ghestelt / heeft-se Christus den Kelck mer sijn bloedt toeghevecht / ende gheseyt : Drinkt alle daer uyt , ende sy hebbend' alle uytghedroncken : Wie sijn die gheweest die daer upt droncken ? niemant anders als de Apostelen-want daer en was in het leste aboutmael niet een' enkel mensch tegenwoordigh als sy/ditmoeten de Heretarsen/volghens hunne gront-reghelen/ mede bekennen/want sy en willen ners aennemen dan het ghene updruckelijck staet in de Schrifuer / maer in de Schrifuer en staet nergheus dat'er niemant anders in het leste aboutmael was- als de twaelf Apostelen (ghelijck-men dit kan sien by den H. Matheus *cap. 26.* ende *Marci 14.*) soo en dronck dan niemant anders upt den Kelck in het aboutmael als alleen de Apostelen : dese waren nu Priesters ofte Bedienaers / ergo de gene die upt den Kelck droncken in het leste aboutmael / en waren gheene Leeken / maer Priesters / ofte Bedienaers.

Wp bekennen dan ten tweeden / dat Christus ghebende sijn lichaem/geseyt heeft: Neemt ende eet, maer dit seyde hy aen sijnne Apostelen als-se noch Leeken waeren / ende ghebende den Kelck / seyde hy: Drinkt alle daer uyt, maer dit seyde hy tot sijnne Apostelen / als-se nu Priesters ofte Bedienaers waren.

onder eene ghedaente alleen.

7

Wij bekennen ten derden / dat Christus, als hy
den kelck gaf / gheseyt heeft: Drinkt alle daer uyt,
ende dat-se allegaer daer uyt droncken: Maer
die woorden Alle, de wijle daer niemant anders
saght woordigh en was / saght alleen op de Apo-
stelen / de welke als-se uyt den kelck droncken
waeren al Priesters ofte Bedienaers / ergo het
drincken uyt den kelck saght alleen op de Priesters
ofte Bedienaers

En lesen / de Sectarissen segghen / dat de Apo-
stelen in het leste avontmael de heele ghemeente re-
presenteerden ofte verbeeldden: ick segghe / indien-
de dooz de heele ghemeente verstaen / Priesters ende
Leeken te saemen / soo in het nutten des lichaems /
als in het nutten des bloeds / dat dit niet en kan
wesen / want als de Apostelen het lichaem outsin-
ghen en kosten sy niet anders representeren dan sy
self waeren / sy self waeren toen Leeken / ergo sy en
representeerden niet anders als de Lecke gemeen-
te / maer als sy nu uyt den kelck droncken / dan
waeren sy Priesters / ofte Bedienaers / ergo dan
representeerden sy de Priesters oft Bedienaers / en-
de niet de Lecke ghemeente.

Ghemomen dan dat wy de Sectarissen toefsem-
den / dat Christus segghende: Neemt ende eet, ende
drinck naer / Drinkt alle daer uyt, hier dooz een ghe-
bode hadde ghemaect van sijn lichaem te eten / en-
de sijn bloede te drincken / eventuel en soude hier
uyt niet volghen / dat men den kelck aen de Lecke
moet geben: want dat gebode drinck alle daer uyt, saght
alleen op de gene die daer uyt droncken / dit en waer-
en niet anders als Priesters ofte Bedienaers / er-
go dat gebode soude alleen sien op de Priesters of-
te Bedienaers / ende niet op de Leeken: Soo en is 'er
uyt kracht dan van dit gebode / geen verbintnisse
van den kelck aen de Leeken te gheben: Doch wat
het gebode van het lichaem te nutten aengaet / dat
siet ende op de Leeken / ende oock op de Priesters:
op de Leeken / hooz soo veel als de Apostelen het
lichaem outfanghende noch Leeken waeren / ende
alsoo

alsoo alle de Leeken van de heele ghemeente presenteerden: op de Priesters/ booz soo beel als de Apostolen terstont naer he: ontfanghen van 't lichaem/ de macht ende ghebodt kregghen/ niet alleen om het voorszepde lichaem als Priesters ofte Bedieners uyt te repken aen andere / maer oock het selve te nutten: Want Christus seide tot hun / Doet dat tot mijnder ghedachtenisse, dat is / nut ghy-sieden selve / in de volghende tijden / het lichaem / ende bedient het oock aen de andere: Sy en kosten dat in de volghende tijden niet nutten als Leeken/want sy waeren nu Priesters ofte Bedieners ghewijdt/ soo moesten sy dan noot saekelijck dit altyt nutten als Priesters: Doch soo Christus hun sijn lichaem roeggherepcht hadde als-se noch Leeken waeren/ segghende daetelijck tot hun dat sy het selve souden doen 't ghene hy ghedaen hadde / en kan hy hun op dat pas niet anders belast hebben als dat-se sijn lichaem souden bedienen aen de Leeken / ghelijck hy aen hun / noch Leeken sijnde / het selve lichaem hadde bedient.

Blijckt dan uyt al het voozgaende / al-hoe-wel Christus in de instellinghe van het Alderh. Sacrament / sijn lichaem en bloedt aen sijn Apostelen toeggherepcht heeft / ende daer hy gheseyt / Neemt ende eet, ende drinckt alle daer uyt, dat-men dertom nochtans aen de Leeken den Kelck niet en moet gheben / maer dat het ghenoegh is hun uyt te doen het lichaem.

Juden semant wy seght: Christus heeft naer het gheben des Kelchs van ghelijcken aen de Apostelen belast dat sy het selve soude doen het ghene hy ghedaen hadde / ergo ghelijck hy aen hun den Kelck hadde bedient / sy oock den selven aen andere souden bedienen.

Ich antwoorde: 't is waer / maer hier uyt kan ten uyttersten volgen dat-se den Kelck aen de Priesters alleen souden bedienen: Want soo Christus den Kelck aen hun / nu Priesters sijnde / hadde ghegheven / segghende: Doet dat &c. en kost hy hun niet anders

onder eene ghedaente alleen.

9

anders belasten als dat-se den Kelck aen de Priesters souden bedienen / ghelijck hy selve ghedaent hadde.

Merckt oock dat-se dit niet en moesten doen aen malckanderen / maer elck aen sijn selven: want daer Christus sijn lichaem aen elck in't besonder met sijn eygen handen uptghebeeyt hadde / ghelijck dit blijkt op alle de H. Evangelisten / daer heeft hy den Kelck laeten ront gaen / op dat elck daer upt soude pakken / ende sijn eyghen selven bedienen.

II. CAPITTEL.

Dit wort voor het tweede bewijs bevesticht door het ghene *Christus* selve ghedaen heeft.

¶ Et is aen een peder bekent hoe Christus, gheschiedt Lucas verhaelt *cap. 24.* sich naer sijn verrijnisse in de ghedaente van eenen pelgrim verrijnde op den wegh aen twee sijn Discipelen / ende besamen gaende op het kasteel van Emaus, sijn geseten aen tafel: Hier heeft Christus, seght den H. Evangelist / het broodt ghenomen, ghezeghent, ghebrocken, ende haer ghegheven.

Merckt 1. Dat dese twee Discipelen geene Priesters en waren / maer Leeken / want sy en waren niet abontmael niet teghenwoozdigh gheweest als Christus sijn Apostelen wijdde tot Priesters ofte Bedienaers / ende men kan hy niemant van de Evangelisten bevinden dat Christus te hozen semant van sijn Discipelen tot Priesters ghewijdt ofte ghesetelt hadde / volghet dan dat dese twee Discipelen noch gheene Priesters en waren.

Merckt 2. Dat Christus aen dese twee Lecke Discipelen alleen het broodt uptgheveecht heeft / ende niet den Kelck ofte beker.

¶ 5

Maer